

Eesti Reformierakond

Uus Põhjamaa

KINDLALT EDASI!

Maaelu arengu nurgakivideks ja eesmärkideks on:

- Kohalikke ressursse kasutatav ja vääripindav mitmekesine ettevõtlus ning tasuvad töökohad.
- Tugevad kohalikud omavalitsused ja tegusad kogukonnad.
- Konkurentsivõimeline ja suure ekspordipotentsiaaliga põllumajandus.
- Kõrget lisandväärtust loov metsamajandus.

KINDLALT EDASI!

Kohalikke ressursse kasutav ja väärindav mitmekesine ettevõtlus ning tasuvad töökohad.

- loob eeldused ettevõtluse arenguks ja töökohtade tekkeks väljaspool linnalisi piirkondi. Selleks algatame **programmi** ettevõtluseks vajalike **elektri- ja sidevõrkudega liitumiseks** (nn viimase kilomeetri toetus) ning **teede rajamiseks** põhimõttel: osa riik, osa kohalik omavalitsus ja osa ettevõtte
- **lihtsustab ja soodustab** riigi omandis oleva **kasutuseta maa** minekut **tsiviilkäibesse**
- **täpsustab kaitsealade ja -objektide piiranguid**, et võimaldada neis piirkondades looduskeskkonda minimaalselt häirivat mõistlikku majandustegevust (vt keskkonnaprogramm)
- toetab **alternatiivsete energiakandjate kasutuselevõttu** ja tehnoloogiate arendust eesmärgiga vähendada hajaasustusega aladel energiasõltuvust

KINDLALT EDASI!

Tugevad kohalikud omavalitsused ja tegusad kogukonnad.

- korraldab Põllumajandusministeeriumi ümber Maaeluministeeriumiks ja kaalub **ametite regionaalset hajutamist**
- liidab olemasolevad toetustegevused **terviklikuks „Noored maale” programmiks**
- tagab **avalike teenuste parema kättesaadavuse**, korraldades riigiga suhtlemise e-riigi keskkonnas kohalike omavalitsuste abil
- panustab riigi tasakaalustatud arengu tagamiseks jätkuvalt **Kagu-Eesti ja Ida-Virumaa tegevuskavade** elluviimisesse ja **töötab välja Lääne-Eesti saarte** (Saaremaa, Hiiumaa, Vormsi, Kihnu, Ruhnu) **tegevuskava**, arvestades saarte iseärasustega
- toetab ja soodustab omavalitsuste vabatahtlikku ühinemist. Selleks **kahekordistame ühinemistoetust** (50 eurolt ühinenud omavalitsuse elaniku kohta 100 eurole)
- **soosib** igati **omavalitsustevaheliste ühisasutuste** asutamist

KINDLALT EDASI!

Kõrget lisandväärtust loov metsamajandus ja puidutööstus.

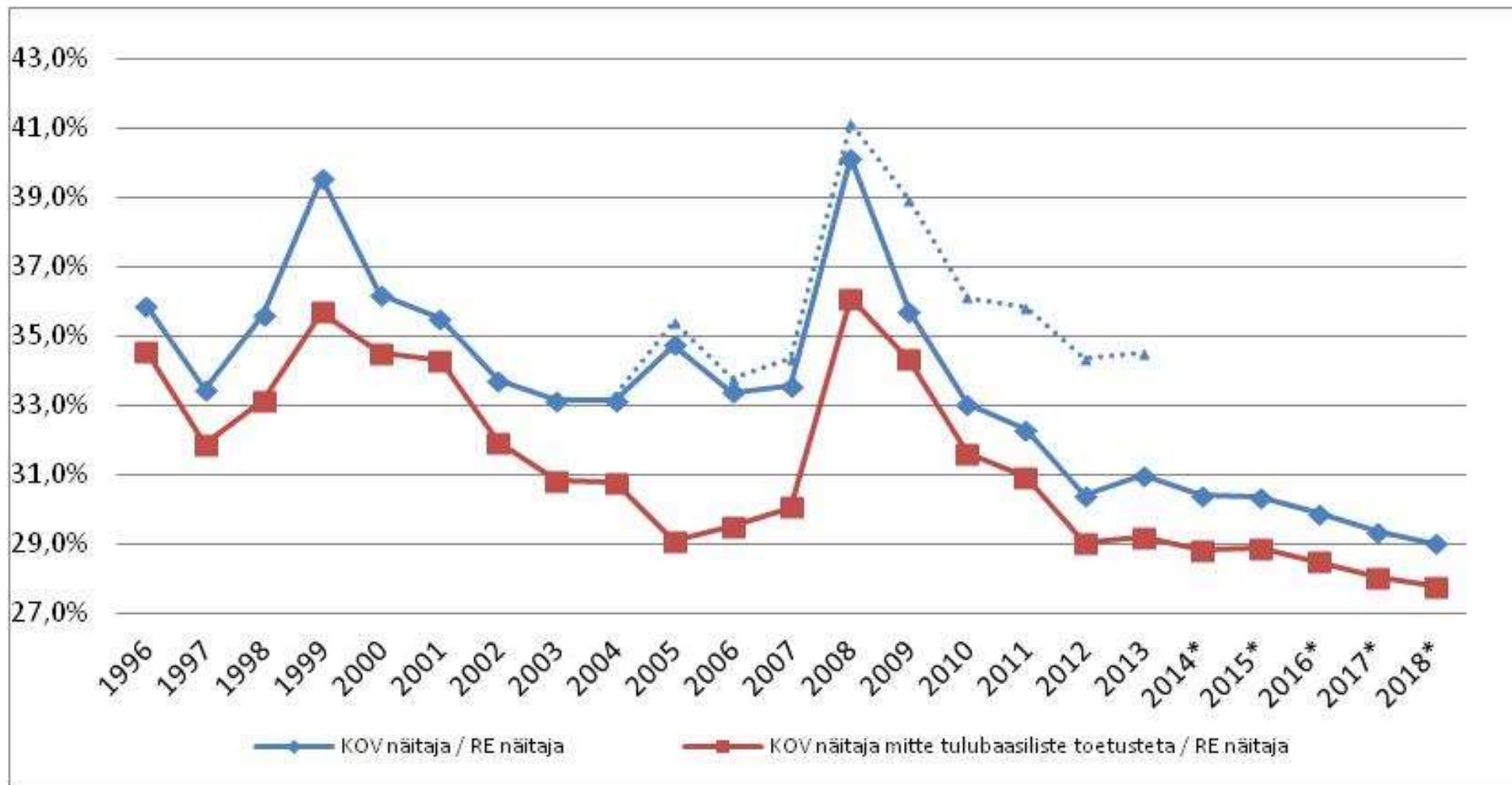
- soodustab metsade aktiivset ja säästlikku majandamist, puidutööstuse arengut ning toetab puidu senisest laialdasemat kasutamist
- soodustab kohalikul toorainel põhinevate biokütuste ja väheväärtusliku puidu kasutamist
- suurendamaks metsandussektori konkurentsivõimet ja parandamaks teede olukorda kehtestab metsaveoautode täismassi piirangu sõltuvalt telgede ja velgede arvust

KINDLALT EDASI!

Kohalik omavalitsus
täna ja homme

Kohalike omavalitsuste tulubaasi tugevdab välisabi

Rahandusministeeriumi andmed

Kohalike omavalitsuste rahad 2015. aastal

Rahandusministeeriumi andmed

- Tulumaks ca 826 mln (+6,0%).
- KOV tulumaksu osa ega tasandusfondi ei suurendata, kuna nende tulud üldine kasv on selletagi SKP arenguga kooskõlas.
- Kohalike teede hoid 28 mln (kasv 0%) ja jaguneb kaheks:
 - valemipõhine raha toetusfondi all 24,7 mln
 - ülejäänud on juhtumipõhine raha MKM eelarves
- Toetus täiskoormusega õpetaja kohta on 1080 eurot (miinimumpalk + 20%). Miinimum on 900 eurot.

Kohalike omavalitsuste rahad 2015. aastal

Rahandusministeeriumi andmed

- Haridustoetuse jaotuspõhimõtted on samad, mis 2014. a 4 viimasel kuul.
- Koolilõuna toetus 0,78 eurot laieneb gümnaasiumiõpilastele.
- Õppevahendite toetus 57 eurot õpilase kohta.
- Pärast PGS jõustumist võib hakata investeringukomponenti kasutama tugispetsialistideks.
- Lapse toimetuleku piir on 90 eurot.

Kohalike omavalitsuste välisabi meetmed

Rahandusministeeriumi andmed

- Lasteaia- ja lastehoiukohad, linnaline liikuvus ja avalik linnaruum 5 suuremas linnapiirkonnas (66 mln eurot).
- Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine, sh kompetentsikeskuste arendamine, investeringud ettevõtlusaktiivsuse kasvatamiseks ja töökohtade loomiseks (156 mln eurot).
- Haridustugiteenuste (õppenõustamine ja karjääriteenused) arendamine (30 mln eurot).
- Koolivõrgu korrastamine (205 mln eurot).

Kohalike omavalitsuste välisabi meetmed

Rahandusministeeriumi andmed

- Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine (39 mln eurot).
- Hoolekande taristu, keskkonna kohendamine puuetega inimestele (58 mln eurot).
- Efektiivne soojusenergia tootmine ja ülekanne (78 mln eurot).
- Energiasääst tänavavalgustuses (43 mln eurot).
- Veemajanduse infrastruktuur (144 mln eurot).
- Koolide IKT taristu uuendamine (11 mln eurot).

Kohalike omavalitsuste tulevik

Rahandusministeeriumi andmed

KOV on **multifunktsionaalne haldusüksus**, mis **täidab** seadusega pandud erinevaid valdkondlikke **ülesandeid kohalike elanike huvides**.

Tulubaas peab **katma** kõikide **ülesannete kulud** ja KOVide rahastamine on seetõttu **terviklik süsteem**.

Kohaliku elu korraldamiseks ja juhtimiseks peab KOVide **rahastamine** olema **ülesannetega vastavuses, etteaimatav, stabiilne** ning tagama võrdsete võimaluste loomist KOVide teenuste kättesaadavuses.

Rahastamissüsteem peab jätma ruumi KOVide huvile **täiendavat tulu teenida**.

Võimalikud muudatused tulubaasi, maksutulu ja toetuste korralduses

Rahandusministeeriumi andmed

1. Toetussõltuvuse ja riigieelarvest toetuste andmisega kaasneva halduskoormuse vähendamine:
 - suunata haridustoetus, teehoiu toetus, raamatukogu teavikute toetus ja ujumise algõppe toetus jms toetused KOVidele tulumaksu ja tasandusfondi kaudu;
 - liita ühesuguse eesmärgiga ja põhiosas samale sihtgrupile suunatud toimetulekutoetus ja vajaduspõhine peretoetus üheks toetuseks, suurendades vastavalt lapse toimetulekupiiri;
2. KOVide tulubaasi suurendamise korral:
 - eelistada osa üksikisiku tulumaksust jaotada KOVis olevate töökohtade arvu järgi või raha andmist eraldi mittesihtsotstarbelise toetusena, mis jaotatakse töökohtade arvu alusel, arvestades maksumaksjate brutotulu kasvuga;
 - lisada tasandusfondi valemisse töökohtade arv, et see ei neutraliseeriks täielikult tulumaksu jaotuses toimuvaid muudatusi;

Võimalikud muudatused tulubaasi, maksutulu ja toetuste korralduses

Rahandusministeeriumi andmed

3. KOVide autonoomia suurendamiseks maamaksu määramisel:

- muuta maamaks maksukorralduse seaduses kohalikuks maksuks;
- krundipõhise maksuvabastuse asemel rakenda isikupõhist miinimummäära ning määrata elamumaa kohta üldmäärast väiksem lubatud maksimaalne maksumäär;
- anda KOVidele laialdasem pädevus ise otsustada maamaksu täiendavate vabastuste ja soodusmäärade üle ning vähendada seaduses ette määratud vabastusi ja soodustusi;
- viiakse läbi maade hindamine ja indekseerimine;
- rakendada kodualuse maamaksu vabastust kõikide elamumaa kruntidele maksuvabastuse ulatust suurendamata ning seda elukohaga sidumata.

Võimalikud muudatused tulubaasi, maksutulu ja toetuste korralduses

Rahandusministeeriumi andmed

4. KOVide rahastamissüsteem peab tagama minimaalse tulubaasi elanike arvust olenemata. Tasandusfondi elanikest sõltuvuse vähendamiseks tuleb arvesse võtta elanike arvust mitte sõltuvaid baasilisi näitajaid ühinemisneutraalselt.
5. Investeeringutoetuste jaotamiseks tuleb ministeeriumitel kehtestada õigusaktides teenuspiirkonna põhised kriteeriumid, mis arvestavad teenuse osutamiseks vajaliku klientide arvu olemasolu, teenuse kättesaadavust (teenuse kaugus elukohast) ja efektiivsusnõuded (nt optimaalsed ruutmeetrid).

Võimalikud muudatused avalike teenuste osutamise ja rahastamise korralduses

Rahandusministeeriumi andmed

1. Inimeste põhiõigustega seotud KOVide avalike teenuste kättesaadavus ei tohi kannatada inimese elukoha KOVi suutlikkuse tõttu.
2. Kui KOVide osutatavate avaliku teenuse korraldus vajab parandamist:
 - analüüsivad valdkonna ministeeriumid üleriigiliste omavalitsusliitudega KOVide koostöömudelite loomise otstarbekust ja finantseerimist;
 - aitab valdkonna ministeerium eest vedada ja luua koostööl põhinevaid mudeleid, mis võimaldaksid KOVidel teenust kvaliteetsemalt ja efektiivsemalt osutada;
 - loodavad koostööstruktuurid või teenuskeskused jäävad KOVide ühisomandisse ja finantseerimisele.

Võimalikud muudatused avalike teenuste osutamise ja rahastamise korralduses

Rahandusministeeriumi andmed

3. Suurendamaks KOVide rolli inimeste abivajaduse mitmekülgseks ja terviklikuks lahendamiseks anda KOVidele üle riigieelarvest rahastatavate puuetega inimeste sotsiaaltoetuste, sünnitoetuse, matusetoetuse ja lastetoetuse väljamaksmise korraldamine koos vahenditega jms.
4. Koolide tegevuskulude katmises osalemise korrastamiseks tuleb seaduses kehtestada järgmised reeglid:
 - oma KOVi põhikoolis pakutud kohta mittevastuvõtnud ja mujale kooli läinud õpilase eest elukoha KOV ei pea tegevuskulu katma;
 - gümnaasiumi astmes teistele KOVidele õpilaste eest makstava tegevuskulu suurus ei ületa oma koolide keskmist tegevuskulu õpilase kohta;
 - gümnaasiumi astme puudumisel võetakse tegevuskulu katmisel aluseks üleriigiline kaalutud keskmine.

Võimalikud muudatused avalike teenuste osutamise ja rahastamise korralduses

Rahandusministeeriumi andmed

5. KOVi elama asumise järel võimalikult kiiresti avalike teenuste ja toetuste saamiseks:

- kohustada seadusega KOVi uuele elanikule osutama kohe elukoha registreerimise järgselt avalikke teenuseid;
- mitte lubada uute elanike täielikult toetusteta jätmist. Nende osas saaks KOV jaotata toetuse maksed kuuliselt ning maksta üksnes nende kuude eest, kus inimene oli kohaliku omavalitsuse sissekirjutatud;
- vajadusel kaaluda tulumaksu jaotamisel igakuiste rahvastikuregistri andmete aluseksvõtmist.